

Archeologische prospectie Basisrapport

MECHELEN MUNTSTRAAT 3-7 (prov. Antwerpen)

Auteurs: Lies DIERCKX

Rapport 2019/17

Afbeelding op schutblad: Zicht op de werkzaamheden.

0. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Opgraving ☐	Prospectie ☒
Vergunningsnummer: 2019/021	
Datum aanvraag: 03/07/2019	
Naam aanvrager: DIERCKX Lies	
Naam site: Mechelen Muntstraat 3-7	
Naam aanvrager metaaldetectie: DIERCKX Lies	
Vergunningsnummer metaaldetectie: 2019/021 (2)	
Opdrachtgever:	Building & Partners Everselstraat 141 3580 Beringen
Uitvoerder:	Monument Vandekerckhove nv Oostrozebekestraat 54 8770 Ingelmunster
Bevoegde Vlaamse overheid:	Alde Verhaert (agentschap onroerend erfgoed)
Bevoegde Intergemeentelijke Archeologische Dienst:	Bart Robberechts (contactpersoon dienst archeologie stad Mechelen)
Projectleider:	Christof Vanhoutte
Leidinggevend archeoloog:	Lies Dierckx
Archeologisch team:	Lies Dierckx, Jeska Pepermans
Plannen:	Raf Trommelmans, Jeska Pepermans
Conservatie:	/
Materiaaltekeningen:	/
Start veldwerk:	08/07/2019
Einde veldwerk:	08/07/2019
Wetenschappelijke begeleiding:	Bart Robberechts (contactpersoon dienst archeologie stad Mechelen)
Projectcode:	2019/021
Provincie:	Antwerpen
Gemeente:	Mechelen
Plaats:	Mechelen Muntstraat
Lambertcoördinaten:	x Min, y Min: 157984.62,190754.18 : x Max ,y Max: 158021.70,190774.14
Kadastrale gegevens:	Mechelen, afdeling 1, sectie C, percelen 325V2, 325X2 (zie opgravingsvergunning).
Beheer opgravingsdata:	Monument Vandekerckhove nv Oostrozebekestraat 54 8770 Ingelmunster
Titel:	Archeologische prospectie Mechelen Muntstraat (prov. Antwerpen). Evaluatierapport.
Rapportnummer:	2019/17
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

1. INHOUDSTAFEL

0. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	2
1. INHOUDSTAFEL	3
2. INLEIDING	4
3. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS	6
3.1. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING.....	6
4. HISTORISCHE BESCHRIJVING	6
4.1. MECHELEN.....	6
5. ARCHEOLOGISCH KADER	6
5. ONDERZOEKSMETHODE	7
5.1. ALGEMEEN	7
5.1.1. Vraagstelling	7
5.1.2. Randvoorwaarden.....	7
5.1.3. Raadpleging specialisten.....	8
5.1.4. Motivatie voor selectie van het materiaal en staalname.....	8
5.2. BESCHRIJVING	9
5.2.1. Voorbereiding.....	9
5.2.2. Veldwerk.....	9
5.2.3. Vondstverwerking en rapportage.....	9
6. BESCHRIJVING VAN DE WERKPUTTEN	11
6.1. WERKPUT 1.....	14
6.1.1. Vlak 1.....	14
6.1.2. Vlak 2.....	18
6.1.3. Vlak 3.....	19
6.2. WERKPUT 2.....	21
6.2.1. Vlak 1.....	22
6.2.2. Vlak 2.....	24
7. BASISANALYSE VAN DE VONDSTEN	30
7.1. KERAMIEK EN BOT	30
8. DATERING EN INTERPRETATIE VAN DE VINDPLAATS	35
9. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	37
9.1. TERREINONDERZOEK	37
9.2. AANBEVELINGEN VOOR VERVOLGONDERZOEK	38
11. SYNTHESE	42
11. LITERATUUR	43
12. BIJLAGEN	44

2. INLEIDING

In het kader van de geplande bouw van assistentiewoningen en een ondergrondse parking voerde een team van Monument Vandekerckhove nv op 8 juli 2019 een archeologische prospectie uit op het terrein. Aangezien de bouw gepaard zal gaan met een verstoring van de bodem adviseerde Het Agentschap Onroerend Erfgoed een archeologische evaluatie. In eerste instantie werd een bureaustudie uitgevoerd. Op basis van de resultaten van dit onderzoek werd beslist dat een proefputtenonderzoek noodzakelijk is teneinde te vermijden dat waardevol archeologisch onderzoek ongedocumenteerd verloren zou gaan. De topografische en bodemkundige omstandigheden van de site scheppen immers een zekere archeologische verwachting. Het onderzoek werd uitgevoerd volgens de bijzondere voorschriften opgesteld door Onroerend Erfgoed. De dienst archeologie stad Mechelen stond in voor de wetenschappelijke begeleiding van het project.

In dit basisrapport worden de resultaten van het archeologisch onderzoek voorgesteld. In enkele inleidende hoofdstukken worden de geografische, bodemkundige, historische en archeologische situering van het terrein toegelicht, alsook de gebruikte methodologie bij het onderzoek. Vervolgens worden de resultaten besproken en wordt een interpretatie gegeven aan de aangetroffen sporen en vondsten. Als besluit volgt een synthese van de resultaten met aanbevelingen voor eventueel verder onderzoek. Het geheel wordt verduidelijkt met kaarten en foto's. Als bijlage zijn de gedigitaliseerde overzichtsplannen opgenomen. Bij het rapport hoort een DVD met plannen, fotolijst en de digitale versie van de bijlagen en deze tekst. De verschillende inventarislijsten en foto's kunnen geraadpleegd worden via <http://www.monarcho.be/databank>. Bij vragen hieromtrent: neem contact via info@monument.be.

Langs deze weg wordt eveneens dank betuigd aan volgende personen en instanties die zorgden voor een aangename samenwerking en bijdroegen tot het vlotte verloop van het onderzoek: Building & Partners (opdrachtgever), Alde Verhaert (onroerend erfgoed), de dienst Archeologie Stad Mechelen.

3. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS

3.1. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING

Zie hoofdstuk 2.1. Landschappelijke ligging in de bureaustudie.¹

4. HISTORISCHE BESCHRIJVING

4.1. MECHELEN

Zie hoofdstuk 2.2. Historische beschrijving in de bureaustudie.²

5. ARCHEOLOGISCH KADER

Zie hoofdstuk 2.3. Archeologisch kader in de bureaustudie.³

---

¹ DIERCKX L. 2018

² DIERCKX L. 2018

³ DIERCKX L. 2018

5. ONDERZOEKSMETHODE

5.1. Algemeen

5.1.1. Vraagstelling

Doel van de opdracht is het bepalen van de impact van de geplande werken op het bodemarchief. Onderdeel van de evaluatie is dat er aanbevelingen worden geformuleerd voor eventueel vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, (gefaseerde) timing, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Terreinonderzoek

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, op welke diepte? Geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefputten een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties die kunnen wijzen op bepaalde ambachten?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?

Algemeen

- Voor archeologische waarden die bedreigd worden door de geplande werken:
  - Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
  - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak van het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke soorten staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

5.1.2. Randvoorwaarden

Er dienen proefputten geplaatst te worden om een zicht te krijgen op de verstoringsdiepte en de stratigrafische opbouw van het plangebied. Elke proefput wordt gezien als een beperkte

opgraving en dient aldus geregistreerd te worden. Per archeologisch relevant niveau dient er een vlak aangelegd te worden.

Er worden proefputten aangelegd, momenteel wordt uitgegaan van 1 of 2 putten. De grootte van de proefputten bedraagt 4 x 4m. Na 1m diepte worden de putten verkleind tot 2 x 2m in functie van stabiliteit. De proefputten worden, indien mogelijk, gegraven tot minstens 20cm in de moederbodem. Indien de moederbodem niet bereikt kan worden, dient men per proefput enkele boringen tot minstens 20cm in de moederbodem te plaatsen om de stratigrafie in kaart te brengen.⁴

5.1.3. Raadpleging specialisten

Niet van toepassing.

5.1.4. Motivatie voor selectie van het materiaal en staalname

In werkput 1 werd een bulkstaal van 10L van de bewaard gebleven ploeglaag ingezameld voor eventueel verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

---

⁴ Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Mechelen, Muntstraat 3-7.

5.2. Beschrijving

5.2.1. Voorbereiding

In augustus 2018 werd reeds een bureaustudie uitgevoerd voor het onderzoeksgebied⁵.

5.2.2. Veldwerk

Er werden 2 proefputten aangelegd op het terrein. De totale oppervlakte van het terrein was 670m², hiervan werd er 60m² onderzocht door middel van proefputten. Dit komt neer op 9% van het terrein.

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de leidinggevende archeoloog om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. Onmiddellijk na het uitgraven werden de sporen opgeschaafd, gefotografeerd en beschreven. Per archeologisch relevant niveau werd een vlak aangelegd. Teneinde een goed beeld te krijgen op de bodemopbouw werden ook een wandprofiel schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. Alle vondsten werden gerecupereerd per context en in een vondstenzakje gestoken samen met een vondstenkaartje. Er werden bulkmonsters en pollenmonsters genomen waar de sporen zich hier toe leenden. Een Total Station werd gebruikt voor het inmeten van de sporen, de omstreng van de opgravingsvlakken en de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in m TAW).

Door de vrij hoge grondwaterstand kwam in de putten vanaf ca. 2-mv al gauw een laagje water te staan, maar de sporen konden wel op tijd volledig onderzocht worden. In de noordwesthoek van het plangebied bevond zich een kelderplaat. Dit samen met het aanwezige water, zorgde ervoor dat deze werkput niet kon worden aangelegd. Gezien registratie van eventuele archeologische resten ter hoogte van deze kelderplaat onmogelijk was, werd in overleg een andere werkput uitgegraven en geregistreerd in de noordoostelijke hoek.

5.2.3. Vondstverwerking en rapportage

Na het veldwerk werd van start gegaan met de vondstverwerking en de rapportage volgens de vastgelegde richtlijnen. Voor de registratie van de sporen en het benoemen van de foto's werd de code MEMU19 (vergunningsnummer 2019/021) gebruikt. De spoorformulieren, de vondstenlijst, de fotolijst en de tekeningenlijst werden samengebracht in een digitale inventarislijst. De vondsten werden gewassen, gedroogd en verpakt volgens de regels van de

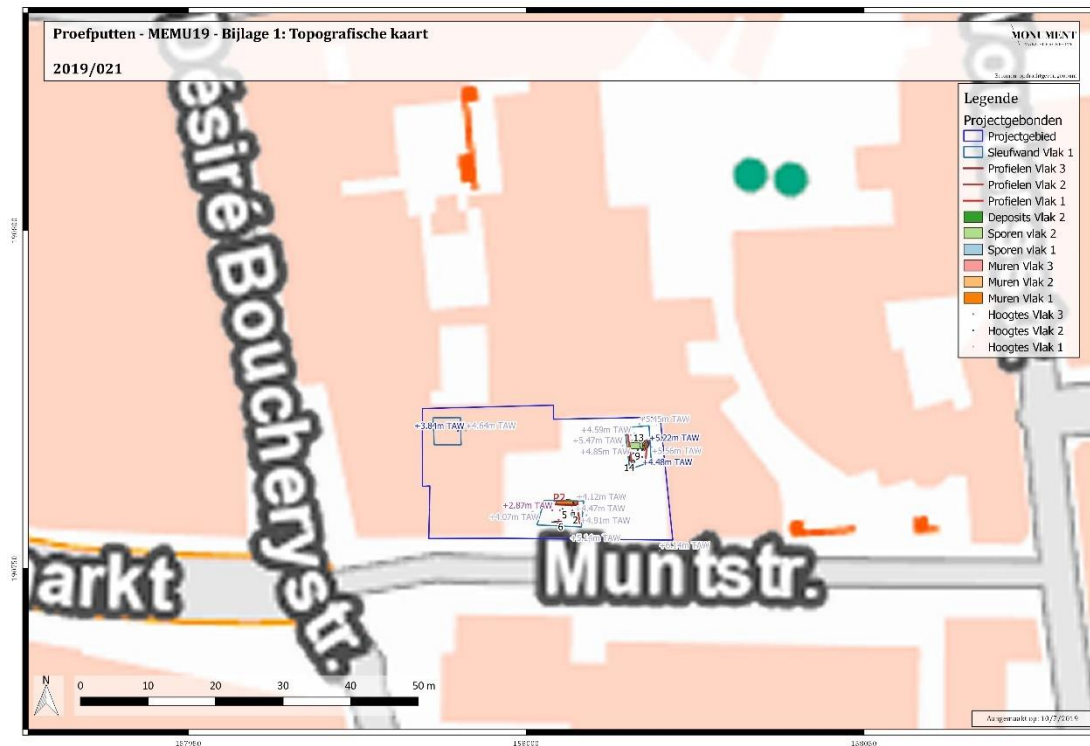
---

⁵ DIERCKX L. 2018

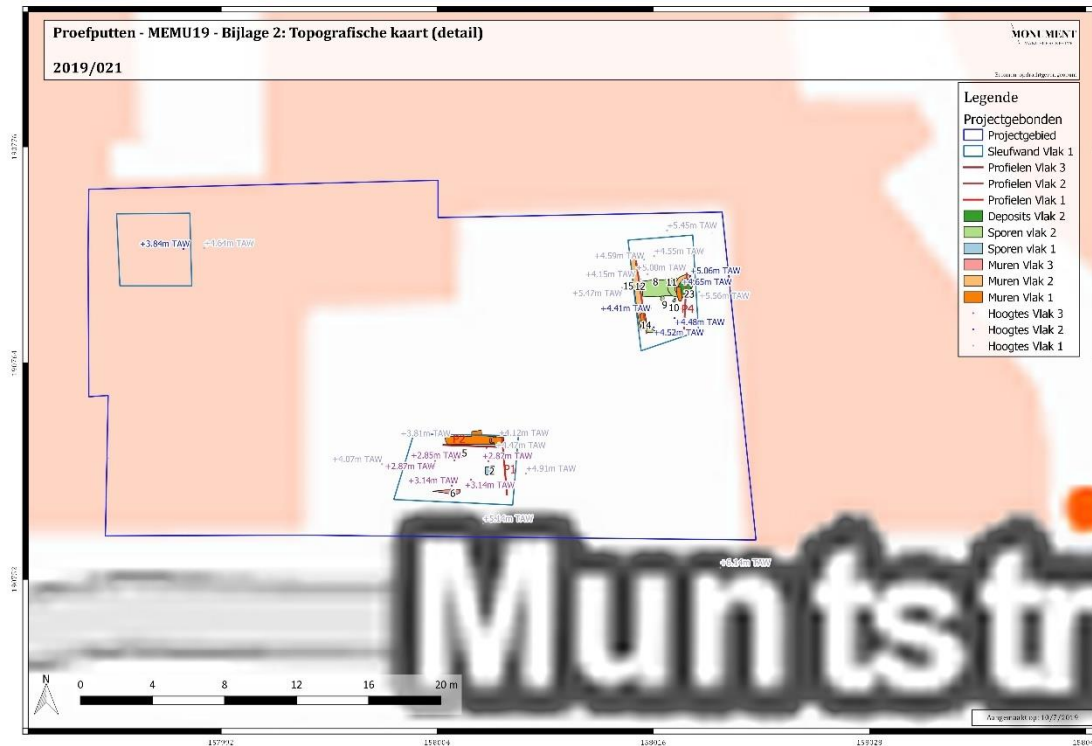
kunst. Vervolgens werd overgegaan tot het digitaliseren van de grondplannen, de profielen en enkele coupetekeningen met behulp van de programma's Autocad en Illustrator. Als laatste werd het rapport geschreven.

6. BESCHRIJVING VAN DE WERKPUTTEN

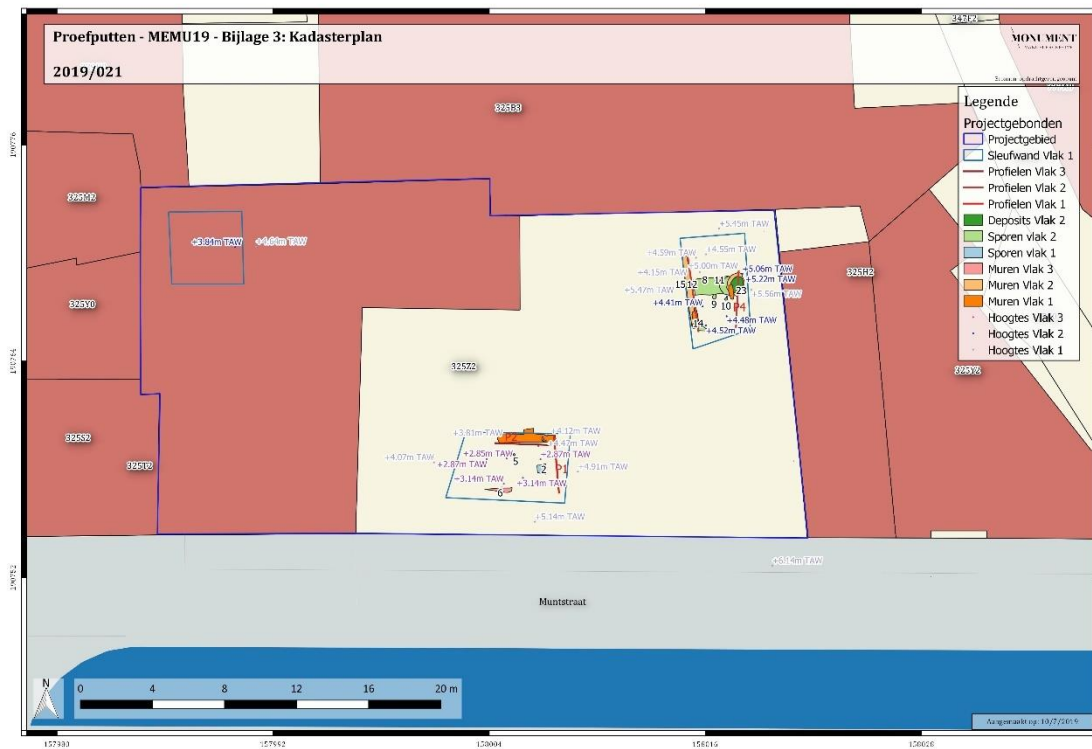
Er werden in beide proefputten archeologisch relevante sporen aangetroffen. Het gaat om muurresten (muren en een put), grondsporen (paalsporen en een greppel) en lagen (o.a. een oude ploeglaag en mogelijke rivierafzettinglagen) (Figuur 1 tot Figuur 4).

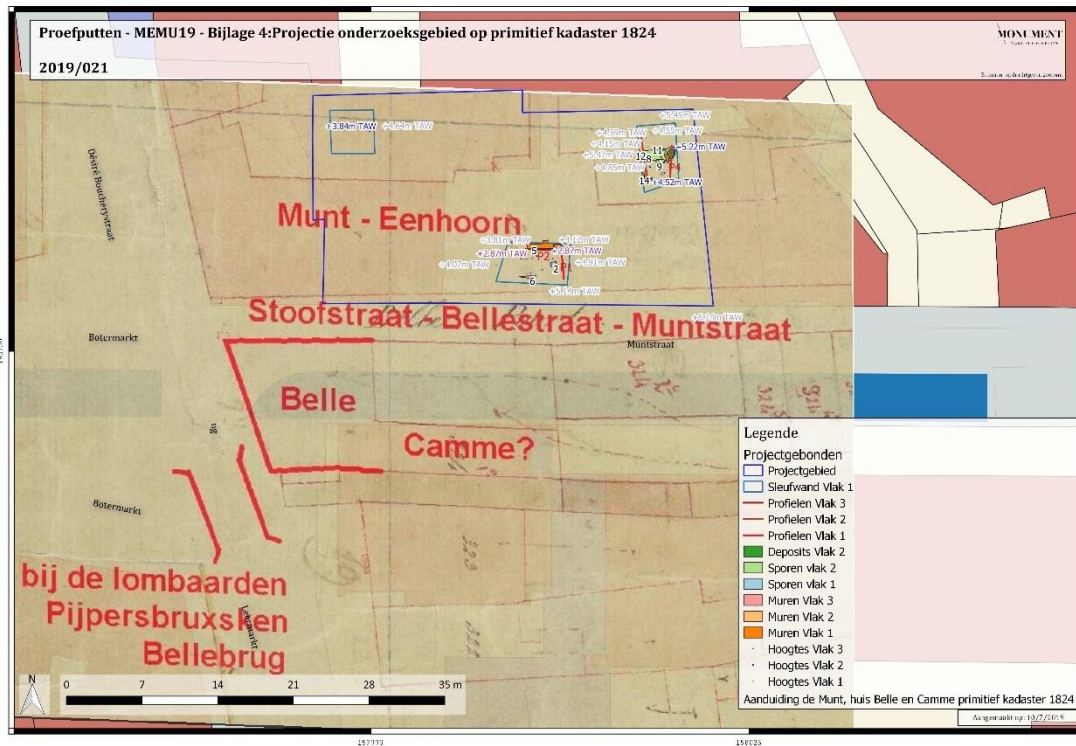
Figuur 1: Allessporenplan op topografische kaart (bron: geopunt.be) (bijlage 1).

Figuur 2: Allesporenplan op topografische kaart, detail (bron: geopunt.be) (bijlage 2).

Figuur 3: Allesporenplan op kadasterplan (bron: geopunt.be) (bijlage 3).

Figuur 4: Allesproenplan op primitief kadaster 1824 met historische plaatsnamen in de omgeving van de Muntstraat door F. Kinnaer (bron: geopunt.be en Devroe et al 2015) (bijlage 4).

6.1. Werkput 1

6.1.1. *Vlak 1*

Bij het aanleggen van de werkput kon aan de noordzijde een bakstenen muur (S4) gevolgd worden (Figuur 7). Deze heeft een harde witte kalkmortel, de bakstenen meten 19x10x5cm. Het gaat waarschijnlijk om een 19de eeuwse kelder muur. S24 betreft een restant van een bakstenen vloer die bij deze kelder hoorde. Deze bevond zich op -1,60m - mv.

Onder de muur en de vloer was een licht geelgroen zandpakket aanwezig, een stabilisatie laag (S25) (Figuur 13). Hieronder bevindt zich een donker grijs-zwarte laag. Dit betreft een eerste archeologisch relevant niveau. Het gaat om een begraven teelaarde, namelijk een oude ploeglaag (S1). In deze laag waren twee (recentere) puinkuilen te zien: S2 en S3 (Figuur 8). Een eerste vlak werd geregistreerd op deze laag, op ca. 1,60m -mv (3,11m TAW). Er werd een bulkstaal van 10L van deze laag ingezameld.

In de zuidwand kon een bakstenen muur (S6) worden gezien (Figuur 9). Het betreft een deel van een keldertje of mogelijk (beer)put die is opgevuld met puin. Hij doorsnijdt lagen S1 en S7. De bakstenen meten 20x10x5cm en de mortel kenmerkt zich een licht gele vrij zandige kalkmortel.

Figuur 6: Orthobeeld bovenaanzicht WP1 VL1.

Figuur 7: Muur S4.

Figuur 8: Kuilen S2 en S3 in laag S1.

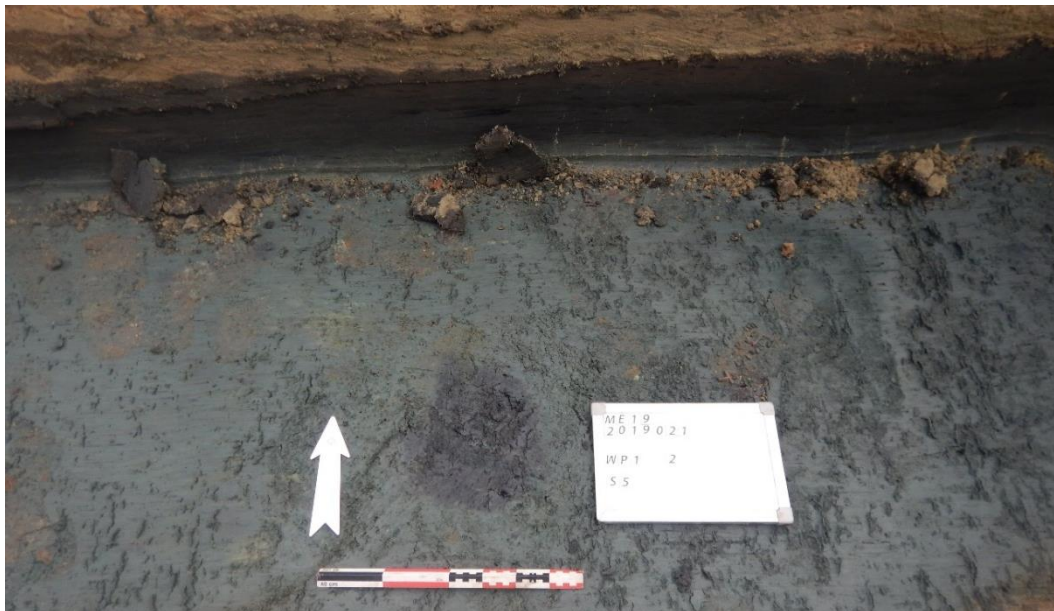

Figuur 9: Muur S6.

6.1.2. Vlak 2

Bij het verdiepen van de werkput werd in de donkere laag S1 een mogelijk paalspoor (S5) gezien op een diepte van ca. -2m -mv (Figuur 10). Dit werd gecoupeerd. In doorsnede was dit spoor 20cm diep en komvormig (Figuur 11). De vulling was donker grijsblauw met houtskoolspikkels.

Figuur 10: Paalspoor S5.

Figuur 11: Coupe op S5.

6.1.3. Vlak 3

Onder de donkere laag S1 bevindt zich een groenblauw - grijze laag met ijzerconcreties (S7). Deze kan geïnterpreteerd worden als een oude rivierafzetting (van een aftakking van de Melaan of Dijle) of misschien gaat het om gereduceerde moederbodem (Figuur 13). Hieronder bevindt zich de gele zandige moederbodem met veel ijzer. Er werden op dit niveau geen verdere sporen aangetroffen in deze proefput.

Figuur 12: Orthobeeld bovenaanzicht WP1 VL3.

Figuur 13: WP1 Profiel 1.

6.2. Werkput 2

Een tweede werkput was gepland in de noordwesthoek van het onderzoeksgebied. Hier is nog een kelderplaat aanwezig op een diepte van ca. 2m -mv (3,84m TAW). Het was de bedoeling om te checken of hieronder nog een archeologisch niveau bewaard is. Echter bij het uitgraven van de put stroomde deze snel vol met grondwater (Figuur 14 en Figuur 15). Hierdoor kon de bodem niet geregistreerd worden op deze locatie. Er werd in overleg met Onroerend Erfgoed besloten de werkput te verleggen naar de noordoosthoek van het terrein.

Figuur 14: Werkput in noordwesthoek onderzoeksgebied.

Figuur 15: Stijgend grondwater in noordwesthoek.

6.2.1. Vlak 1

In de noordoosthoek van het onderzoeksgebied kon de donkere laag (oude ploeglaag) reeds op -0,5m -mv onder het puin worden gezien. Hierin was nog een muur (S12) aanwezig. Deze bakstenen muur heeft een licht grijzig gele zandige kalkmortel, de bakstenen meten 22x10x5cm. Gezien de zandige mortel en de grootte van de stenen betreft het waarschijnlijk een muur ouder dan de 19de eeuw (Figuur 17 en Figuur 23).

Een eerste vlak werd in deze werkput aangelegd op ca. -1m -mv (4,55m TAW). Op dit vlak kon de oude teelaarde geregistreerd worden, S1, alsook een puinige insteek (S11) (Figuur 17).

Figuur 16: Detail WP2 (bijlage 6).

Figuur 17: WP2 VL1.

6.2.2. Vlak 2

Een tweede vlak werd aangelegd op ca. -1,20m -mv (4,41m TAW). Op dit niveau werd de moederbodem bereikt. Er werden enkele grondsporen vastgesteld. Een greppel S8 wordt oversneden door de puinige insteek S11 die reeds in vlak 1 te zien was (Figuur 18). De vulling (S21) van de greppel S8 is donker grijszwart van kleur met vetzig plantaardig materiaal en mogelijke resten van houten paaltjes. De insteek hoort bij een ronde bakstenen put S13, die is opgevuld met een puinige laag S23 (Figuur 19 en Figuur 20). Door de puinige opvulling is het niet duidelijk of het een water- of beerput betreft. Bovenop de muur is een harde witte kalkmortel aanwezig, onderaan echter zijn de bakstenen gemetst met een gele zandige mortel. Waarschijnlijk werd de put doorheen de jaren herbruikt. Er lag een dorpelsteen uit hardsteen bij.

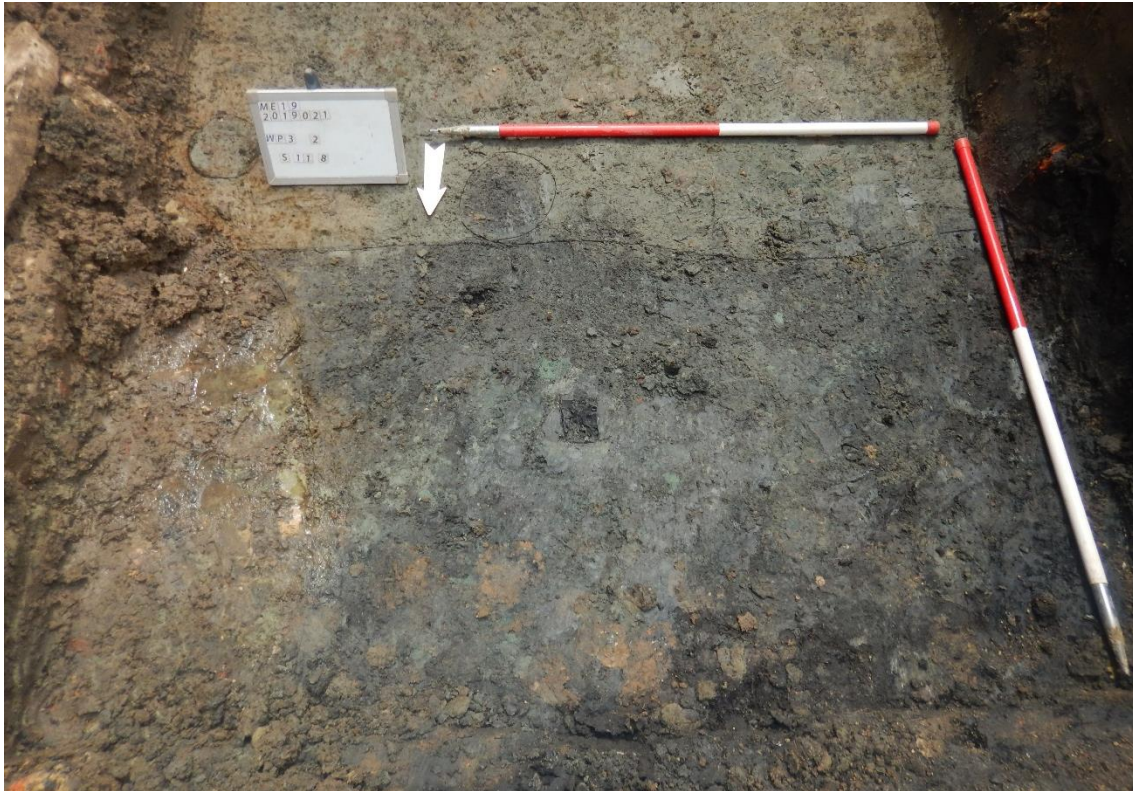
S9 en S10 betreffen kleine paalsporen met een diameter van ca. 20cm (Figuur 21 en Figuur 22). Er werd geen vondstmateriaal in aangetroffen.

In het westprofiel konden onder muur S12 enkele donker grijze lagen worden gezien (S16-S17) (Figuur 24). Mogelijk betreffen dit ook afzettinglagen van een vliet of natuurlijke aftakking van de Melaan of Dijle. Laag S16 komt mogelijk overeen met de hoger liggende laag S15 en

de oude laag teelaarde die ook in WP1 te zien is als S1. Er werd een bulkstaal van S15 ingezameld. Tevens werden er twee pollenbak geplaatst op profiel 1, op Lagen S16, S17 en S21.

Kuil S14 met een donker grijze vulling bevindt zich in de zuidwesthoek van de werkput. S18 is een komvormige puinkuil van ca. 1m breed, onder muur S12 (Figuur 24).

Figuur 18: links: insteek S11, rechts: greppel S8.

Figuur 19: Detail insteek S11.

Figuur 20: Bakstenen put S13 met binnenin vulling S23.

Figuur 21: Detail paalspoor S9.

Figuur 22: Detail paalspoor S10.

Figuur 23: Detail Profiel 3 met muur S12 en greppel S8.

Figuur 24: WP2 Profiel 3.

7. BASISANALYSE VAN DE VONDSTEN

7.1. Keramiek en bot

Bij het archeologisch onderzoek kon in beide proefputten aardewerk worden ingezameld.

Bij muur S6 in WP1 werd een randfragment rood geglazuurd aardewerk aangetroffen.

Figuur 25: I8 uit S6.

In laag S21 van gracht S8 in WP2 werden drie fragmenten aardewerk aangetroffen. Het gaat om aardewerk met verschillende baksels: één bodemfragment homogeen grijs aardewerk met standvin, één wandfragment grijs gedraaid aardewerk met lichte kern en één bodemfragment rood geglazuurd aardewerk met grijze kern van een standing.

Figuur 26: I9 uit S8.

Bij muur S12 in WP2 werden twee fragmenten aardewerk ingezameld. Het betreft een wandfragment Protosteengoed met dikke draairibben en een wandfragment grijs gedraaid aardewerk.

Figuur 27: I11 uit S12.

Laag 15 in WP2, geïnterpreteerd als oude teelaarde, leverde vier fragmenten grijs gedraaid aardewerk op. Er werd in deze laag ook een bewerkt stuk bot gevonden. Dit lijkt uitgehold aan de binnenkant en gepolijst aan de buitenkant.

Figuur 28: I12 uit S15.

Figuur 29: I17 uit S15.

Figuur 30: I17 uit S15.

In kuil 18 onder muur S12 in WP2 werd in laag S20 een fragment grijs gedraaid aarwerk aangetroffen.

Figuur 31: I13 uit S20.

Laag 23, de vulling van bakstenen put S13, bevatte eveneens een fragment grijs gedraaid aardewerk.

Figuur 32: I14 uit S23.

In laag S16 in WP2 tenslotte werd een varkens of zwijntand aangetroffen.

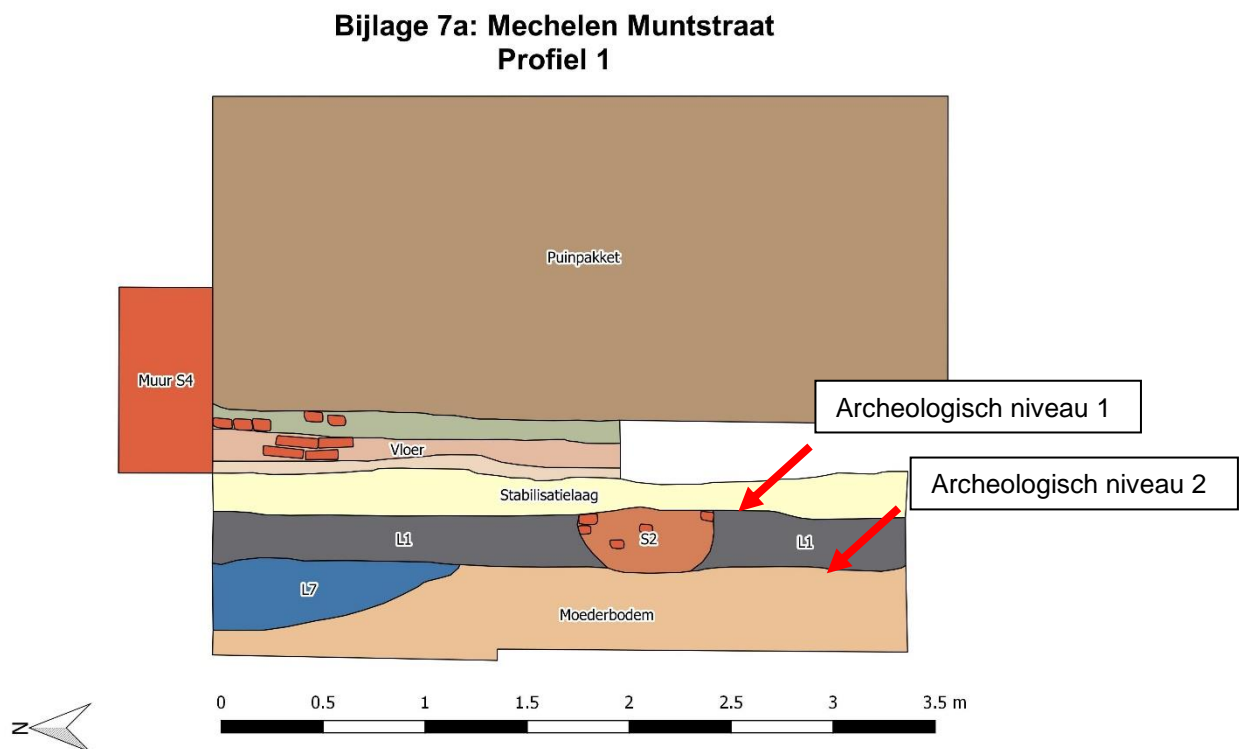
Figuur 33: I18 uit S16.

Op basis van de combinatie van het aangetroffen materiaal kunnen de sporen en lagen ruimweg gedateerd worden in de late middeleeuwen - nieuwe tijd. Het grijs aardewerk kan teruggaan tot de 13de eeuw. De weinige gebruikssporen wijzen erop dat het huishoudelijk afval betreft. De context waarin het aardewerk gevonden is wijst erop dat het aardewerk na het gebruik kapot gegaan is en weggegooid.

8. DATERING EN INTERPRETATIE VAN DE VINDPLAATS

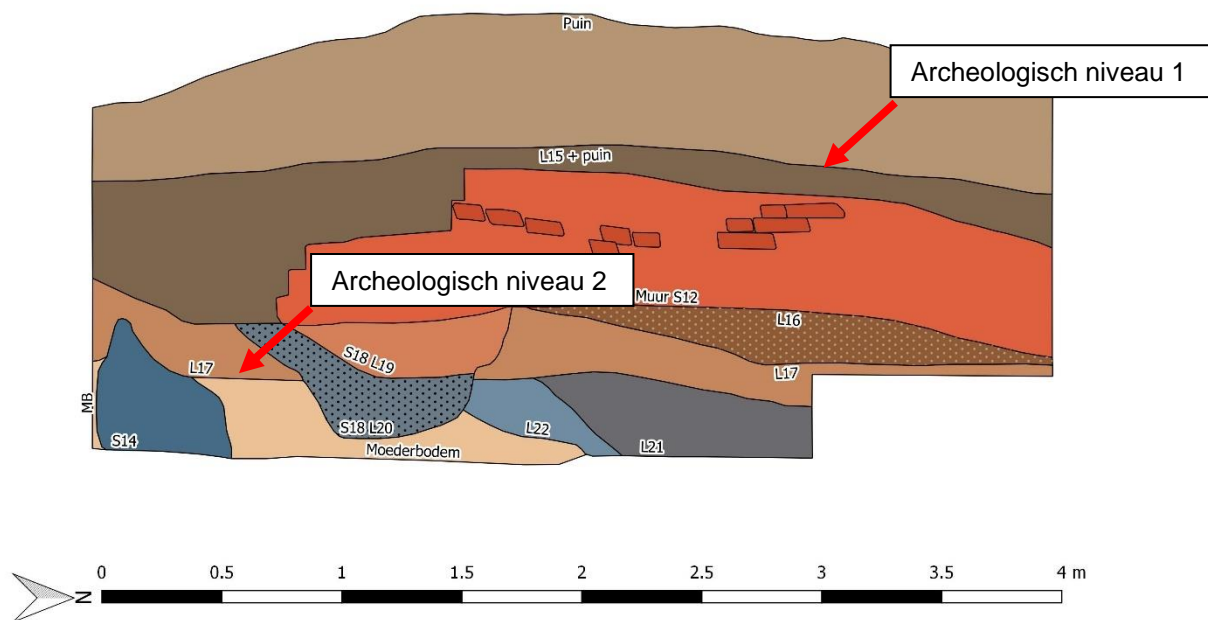
Er werden twee archeologische niveaus aangetroffen. Een oud loopniveau met teelaarde en muren bevindt zich op min. 0,5m -mv onder de aanwezige puinlaag (4,85m TAW), daaronder bevinden zich nog oudere sporen in de moederbodem op min. 1,10m -mv (4,41m TAW). In WP2 in het noordoosten van het onderzoeksgebied bevindt het archeologisch niveau zich minder diep ten opzichte van het huidige loopniveau dan in het zuiden in WP1 dit komt omdat de bovenste puilaag hier minder dik is (Figuur 34 en Figuur 35). Uitzonderlijk is dat de oorspronkelijk bouwvoor bewaard is gebleven, waardoor de kans op het aantreffen van archeologische resten met een hoge ouderdom reëel is.

Het aangetroffen aardewerk geeft voorlopig een ruime datering van de sporen en lagen in de late middeleeuwen - nieuwe tijd. Het grijs aardewerk kan teruggaan tot de 13de eeuw.

Figuur 34: Aanduiding archeologische niveaus WP1.

Bijlage 7b: Mechelen Muntstraat Profiel 3

Figuur 35: Aanduiding archeologische niveaus WP2.

9. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

9.1. Terreinonderzoek

- **Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, op welke diepte? Geef een beknopte omschrijving.**

Er werden twee archeologische niveaus aangetroffen. Een oud loopniveau met teelaarde en muren bevindt zich op min. 0,5m -mv onder de aanwezige puinlaag (4,85m TAW), daaronder bevinden zich nog oudere sporen (paalsporen en een greppel) in de moederbodem op min. 1,10m -mv (4,41m TAW). In WP2 in het noordoosten van het onderzoeksgebied bevindt het archeologisch niveau zich minder diep ten opzichte van het huidige loopniveau dan in het zuiden in WP1 dit komt omdat de bovenste puilaag hier minder dik is.

- **Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?**

De sporen zijn antropogeen.

- **Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?**

De sporen zijn matig goed tot goed bewaard.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**

Er konden geen duidelijke structuren worden vastgesteld.

- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**

De sporen horen tot meerdere periodes; Er werden twee archeologische niveaus aangetroffen.

- **Kan op basis van het sporenbestand in de proefputten een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?**

Op basis van de proefputten kon vastgesteld worden dat er twee archeologische niveaus bewaard zijn in het zuiden en het noordoosten van het onderzoeksgebied. In het noordwesten zijn deze niveaus reeds verstoord door een recente kelder met nog aanwezige vloerplaat. Het gaat om muurresten en grondsporen uit de middeleeuwen tot de nieuwe tijd.

- **Zijn er indicaties die kunnen wijzen op bepaalde ambachten?**

Er zijn geen duidelijke indicaties die wijzen op ambachten.

- **Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?**

De sporen lijken op deze aangetroffen bij het onderzoek van de Euroshopping.⁶

9.2. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

- **Voor archeologische waarden die bedreigd worden door de geplande werken:**
  - **Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?**
  - **Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak van het vervolgonderzoek?**

Gezien er archeologisch relevante resten zijn aangetroffen bij het vooronderzoek die bedreigt worden door de geplande werken is een vervolg onderzoek in de vorm van een opgraving aangewezen.

In de noordwesthoek is nog een kelder aanwezig van de recent afgebroken bebouwing. Deze is opgevuld met afbraakpuin. De vloerplaat hiervan bevindt zich op 3,48m TAW, dit is onder het laagst bewaarde archeologisch niveau. Er kan van uit worden gegaan dat de kans op bewaring van archeologische resten op deze locatie miniem tot onbestaande is.

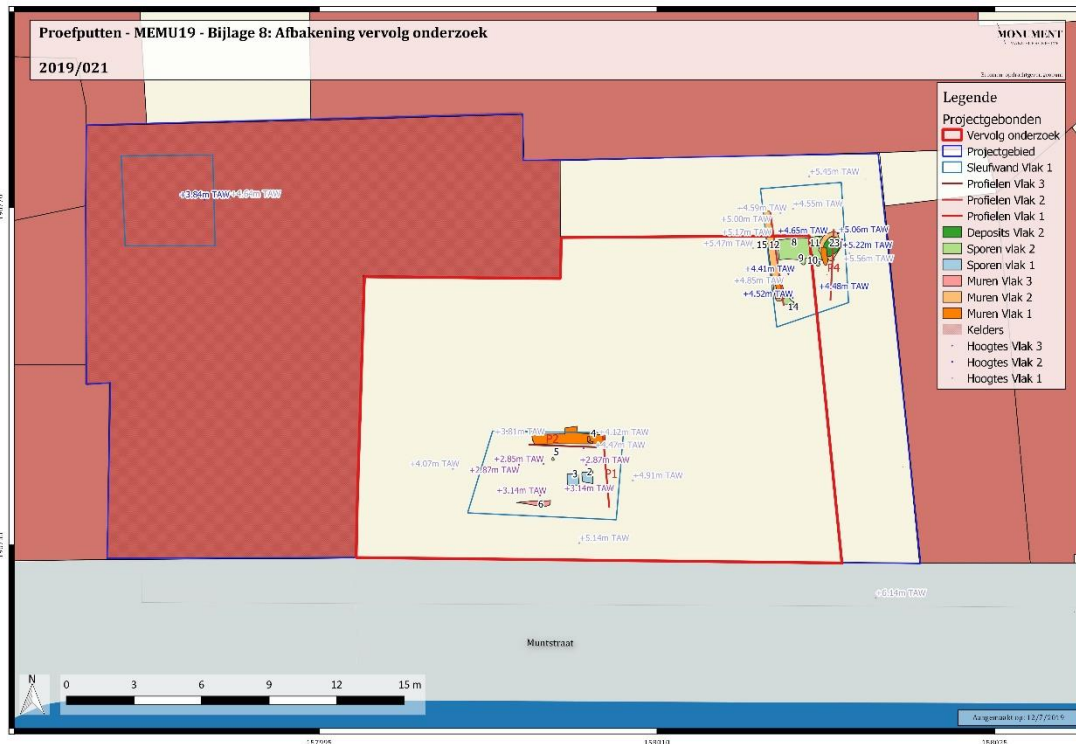
De rest van het terrein dient vlakdekkend onderzocht te worden na het plaatsen van beschoeiing voor stabiliteit en bemaling.

Aan de straatzijde wordt een Berlinerwand voorzien. Het archeologisch onderzoek kan gebeuren tot tegen deze wand. Aan de perceelsgrenzen met gemeenschappelijke muren wordt er in "moten" onderschoeid, waardoor er geen opgraving mogelijk is tot tegen de muren. Er dient dan een veiligheidszone van ong. 3,5 tot 4m voorzien te worden.

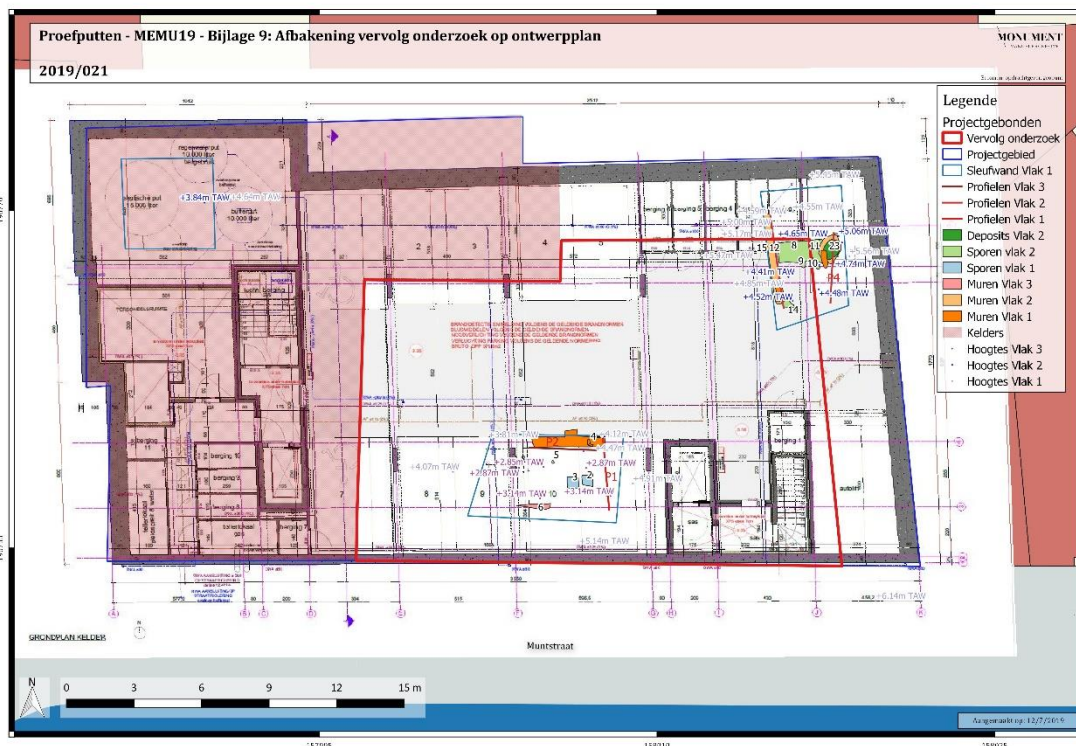
Dit betekent dat er 277m² vlakdekkend dient onderzocht te worden in twee niveaus (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Een oud loopniveau met teelaarde en muren bevindt zich op min. 0,5m -mv, onder de aanwezige puinlaag (4,85m TAW), daaronder bevinden zich nog oudere sporen in de moederbodem op min. 1,10m -mv (4,41m TAW). In WP2 in het noordoosten van het onderzoeksgebied bevindt het archeologisch niveau zich minder diep ten opzichte van het huidige loopniveau dan in het zuiden in WP1 dit komt omdat de bovenste puilaag hier minder dik is.

---

⁶ Mondelinge informatie verkregen van de dienst Archeologie Stad Mechelen bij terreinbezoek.

Figuur 36: Afbakening vervolg onderzoek op kadasterplan (bron: geopunt.be) (bijlage 8).

Figuur 37: Afbakening vervolg onderzoek op ontwerpplan (bron: geopunt.be) (bijlage 9).

Er zal in meerdere (min. 2) vlakken moeten worden aangelegd. Het bovenliggende vlak wordt eerst volledig afgewerkt vooraleer er verdiept wordt. De vlakken worden steeds gelinkt aan de profielen. De zone ter hoogte van de kelderplaat kan hierbij gebruikt worden voor stackage van grond.

Muren worden in detail gedocumenteerd in functie van de identificatie met de gebouwen gekend uit de bureaustudie. Baksteenformaten worden genoteerd (lengte x breedte x dikte) en de mortel beschreven.

Op basis van de aard van het archeologisch potentieel valt er te verwachten dat natuurwetenschappelijk onderzoek nodig zal zijn.

- **Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?**

- Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen resten?
    - Zijn er resten van middeleeuwse percelering en/of bewoning aanwezig?
    - Zijn er resten van de oude Muntstraat/Bellestraat aanwezig?
    - Zijn er aanwijzingen voor artisanale of andere activiteiten? Welke?
  - Zijn er structuren te herkennen? Wat is hun aard (functioneel, bewaringstoestand), datering,
  - verspreiding en ruimtelijke samenhang?
  - Wat is de omvang en de ruimtelijke structuur van de aangetroffen sites?
  - Hoe was de oorspronkelijke (natuurlijke) bodemopbouw?
  - Op welke manier is de site en het omliggende cultuurlandschap ingericht (greppels, afsluitingen e.d.)?
  - Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, wat is de vondstdichtheid
  - en de conserveringsgraad?
  - Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering, de functie, de materiële cultuur en de bestaanseconomie van de site?
  - Welke overeenkomsten en verschillen bestaan er met gelijkaardige vindplaatsen?
  - Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van de uitgevoerde assessment van het vondstenmateriaal?
  - Welke conserveringsmaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?
- **Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke soorten staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?**

Op basis van de aard van het archeologisch potentieel valt er te verwachten dat natuurwetenschappelijk onderzoek nodig zal zijn. Natuurwetenschappelijk onderzoek in het kader van een opgraving heeft een tweeledig doel:

1° een zo volledig mogelijke inzameling en registratie van natuurwetenschappelijke vondsten en een adequate staalname voor natuurwetenschappelijk onderzoek realiseren die een kwaliteitsvolle basis bieden om een assessment en eventuele verwerking en vervolgonderzoek uit te voeren;

2° kwaliteitsvolle analyses aanleveren die vanuit natuurwetenschappelijke gegevens de archeologische interpretatie ondersteunen en versterken.⁷

Het aantal verwachte analyses staat aangegeven achter de verschillende analyses:

- o C14-datering van houtskoolmonsters (5 VH)
- o Dendrochronologie (3 VH)
- o Analyse van macroresten (5 VH)
- o Pollenanalyse (5 VH)
- o Natuursteenanalyse (2 VH)

---

⁷ Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, p. 166.

11. SYNTHESE

In het kader van de geplande bouw van assistentiewoningen en een ondergrondse parking voerde een team van Monument Vandekerckhove nv op 8 juli 2019 een archeologische prospectie uit op het terrein. Aangezien de bouw gepaard zal gaan met een verstoring van de bodem adviseerde Het Agentschap Onroerend Erfgoed een archeologische evaluatie. In eerste instantie werd een bureaustudie uitgevoerd. Op basis van de resultaten van dit onderzoek werd beslist dat een proefputtenonderzoek noodzakelijk is teneinde te vermijden dat waardevol archeologisch onderzoek ongedocumenteerd verloren zou gaan. De topografische en bodemkundige omstandigheden van de site scheppen immers een zekere archeologische verwachting. Het onderzoek werd uitgevoerd volgens de bijzondere voorschriften opgesteld door Onroerend Erfgoed. De dienst archeologie stad Mechelen stond in voor de wetenschappelijke begeleiding van het project.

Er werden archeologisch relevante sporen aangetroffen op twee niveaus. Het gaat om muurresten (muren en een put), sporen (paalsporen en een greppel), lagen (o.a. een oude ploeglaag en mogelijke rivierafzettinglagen) en vondsten (aardewerk en bot) uit de middeleeuwen tot de nieuwe tijd.

Dit betekent dat er 277m² van het onderzoeksgebied vlakdekkend dient onderzocht te worden in twee niveaus. Dit onderzoek dient voor de veiligheid best te gebeuren na het plaatsen van de Berlinderwand, onderschoeiing en bemaling.

11. LITERATUUR

- **Uitgegeven bronnen**

- DIERCKX L. 2018: *Bureaustudie Mechelen Muntstraat 3-7 (prov. Antwerpen)*, Monument Vandekerckhove, Ingelmunster.
- DEVROE A, J. CLAESEN, F. KINNAER, L. CORNELIS & O. VAN REMOORTER 2015: *Archeologische Opgraving Mechelen, Muntstraat, Project "Clarenhof"*, Archeo-Rapport 2013/12, Kortenaeken.

- **Onuitgegeven bronnen**

- Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Mechelen, Muntstraat 3-7.

- **Internetbronnen**

- <http://geopunt.be>

12. BIJLAGEN

- Bijlage 001 - Topokaart algemeen
- Bijlage 002 - Topokaart detail
- Bijlage 003 - Kadasterkaart
- Bijlage 004 - Projectie op primitief kadaster
- Bijlage 005 - Detail WP1
- Bijlage 006 - Detail WP2
- Bijlage 007 - Profielen
- Bijlage 008 - Afbakening vervolg onderzoek
- Bijlage 009 - Afbakening vervolg onderzoek op ontwerpplan